

Záznam o průběhu obhajoby disertační práce

Akademický rok: 2024/2025

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Jan Kleňha
Identifikační číslo studenta: 68649746

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia
ID studia: 599998

Název práce: Improving Strategies Foresight in Public Policymaking
Pracoviště práce: Katedra severoamerických studií (23-KAS)
Jazyk práce: angličtina
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.

Oponent(i): prof. Dr. Jan Oliver Schwarz
prof. Dr. Martijn van der Steen

Datum obhajoby: 20.12.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh zkoušky: Předseda komise pozdravil obhajujícího a představil průběh obhajoby.

Obhajující krátce představil svůj dizertační projekt. Hlavním tématem je "strategic foresight", studium budoucnosti, předvídání geopolitických procesů a příprava na ně. Obhajující detailněji popsal své výzkumné otázky. Podle něj je potřeba zjišťovat, jaké metody předvídání (foresight) fungují, což v literatuře není doposud dobře popsáno, což se jeho dizertace snaží změnit. Ve své práci nejdetailněji zkoumal dlouhodobý foresight tzv. Delphi. Poté obhajující seznámil komisi se svými publikačními úspěchy (kolik mu kde vyšlo článků). Nakonec zmínil strukturu své práce (literatura, mapovací část předvídání, do hloubky s participativními metodami, case study, implikace jak designovat forecastové turnaje, jak kombinovat metody, jak institucionalizovat foresight v české republice). Poté zmínil limitaci, je potřeba víc takovýchto case studies, protože je to obecně složité téma, a je potřeba více dat. Poté krátce zmínil roli AI.

Po představení práce předseda prof. Kubát zmínil posudky. Oba se od sebe liší. Ten německý od dr. Schwarze je velmi kritický. Předseda shrnul připomínky. Podle posudku to není akademický text, není tam dostatečný rozbor literatury a metody. Zeptal se, jestli má na to odpověď.

Obhajující začal odpovídat na posudek dr. Schwarze. Rozdělil si to na 3 otázky: 1. "nejasný koncept participace. Je to kolektivní inteligence nebo nástroj na zvýšení komitmentu lidí?" Odpověď: je to kolektivní inteligence. 2. "nedostatečně popisuje jak sbíral data a kdo byli respondenti" Odpověď: schválně popisoval jen obecné charakteristiky, ale jmenovitě to nechtěl, ale odkazuje na oficiální

výstup na webu Megatrendy, kde jsou vypsaní experti, a jak ten sběr dat probíhal. 3. "není dostatečné literature review" Odpověď: dr. Schwarz je obecně kritik konceptu Megatrendů. Obhajující se snažil koncept hluboce pochopit, věřil, že literatura tam je, a myslí, že je to dostatečné a se závěrem dr. Schwarze nesouhlasí, ale částečně ho uznává.

Prof. Weiss zmínil, že má pocit, že se obhajující s posudkem mýjí. Podle něj je největší problém, jak tu literaturu používá. Chce jednu odpověď "Proč by nás mělo zajímat, proč je Delphi lepší než foresight turnaj?" Obhajující říká, že se těch foresightu děje po Evropě hodně a často je to dezinterpretováno, a tak mu přijde důležité, aby o tom panovalo větší pochopení, aby se ty nástroje lépe a efektivněji používaly. Prof. Weiss se zeptal, proč to není v té práci? Obhajující tvrdí, že to v práci je. Prý nechce na základě jedné case study překopat celý obor, chce být pokorný. Prof. Weiss se diví, že to asi je současný trend diskuze, tak proč ta skromnost?

Dr. Hornát se ptá na partikulárnější otázky. Například proč cituje 20 let staré práce jako klíčové práce? Dále se ptá, že používá foresight a forecast jako synonyma, zatímco dr. Schwarz v posudku tvrdí, že to nejde. Obhajující říká, že ten jeden starý zdroj je z roku 2010 a podle něj je stále relevantní a jeho autor je výrazná osoba v oboru. Další reference z roku 2003 je pravděpodobně zbytečný a mohl použít lepší. Co se týče F & F, tak říká, že je to současná akademická debata a expertstvo se neshodne, jaké jsou přesné definice. Tak si vybral jednu definici, která mu přišla rozumná.

Školitel Dr. Szobi na to reaguje a ptá se, zda novější debata neneguje starší literaturu. Obhajující říká, že ne.

Dr. Horák se ptá na case studies. Prý tam má státy, které jsou pouze z demokratického okruhu. Dá se mluvit o foresightu i v nedemokratických režimech? Obhajující říká, že existují relativně kvalitní studie i z autoritářských států (např. Saudská Arábie), ale jeho zajímá spíše demokratický prostor Evropy, protože tady máme více stakeholderů a je třeba aplikovat metody, které počítají se širším zapojením různých skupin.

Předseda zmínil druhý posudek. Podle něj oponent naznačuje, že země, které obhajující má jako case studies, jsou hodně odlišné. Jak to funguje a jaký to má smysl, když každý stát je jiný a dohromady to nic nedrží. Je to odrzžené od reality. Je foresight vůbec validní? Obhajující odkazuje na Finsko, kde je foresight institucionalizovaný, jde o občanskou participaci. Že to pomáhá resilienci společnosti.

Prof. Weiss se hlásí o slovo a říká, že moc nechápe smysl kapitoly 8. Obhajující říká, že poznatky byly o tom, jak lépe designovat forecastové turnaje. Pak mu dávalo smysl, jak tyhle poznatky lépe využít ve veřejném rozhodování. Snaha byla podpořit dlouhodobou udržitelnost jeho poznatků. Prof. Weiss říká dobře, ale tak to mělo být asi spíš někde na začátku práce, v rámci úvodu. Obhajující říká, že někde na začátku tahle diskuze už je a v závěrečné kapitole už jsou jenom poznatky, jak to aplikovat v ČR. Ještě se prof. Weiss ptá, co ty poznatky vlastně znamenají pro naše chápání toho "foresight" a co to znamená pro odbornou literaturu. Jakou mezeru to překlenulo? Obhajující doufá, že v budoucích studiích bude akcentován aspekt participace. Prof. Weiss ho přerušil a že se ptá na význam v literatuře. Obhajující: není jasné, kolik zapojit lidí nebo se ptát jenom expertů? A jeho práce říká ano, má smysl se ptát i běžných lidí a máme nástroje na to je kvalitně zagregovat. Může to zkvalitnit veřejné rozhodování. To je příspěvek do debaty - pojďme kombinovat metody, přidávat účastníky.

Výsledek obhajoby:	neprospěl/a (N)	
Předseda komise:	Kubát Michal, prof. PhDr., Ph.D. (přítomen)	.....
Členové komise:	Weiss Tomáš, prof. Mgr., M.A., Ph.D. (přítomen)	.....
	Horák Slavomír, doc. PhDr., Ph.D. (přítomen)	.....
	Hornát Jan, PhDr., Ph.D. (přítomen)	.....
	Just Petr, PhDr., Ph.D. (přítomen)	.....